

Lieta C-483/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2020. gada 29. septembris

Iesniedzējtiesa:

Conseil d'État (Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 30. jūnijs

Prasītājs:

XXXX

Atbildētājs:

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides

**CONSEIL D'ÉTAT [VALSTS PADOME], SECTION DU CONTENTIEUX
ADMINISTRATIF [ADMINISTRATĪVO LIETU NODAĻA]**

[..]

Spriedums

[..]

Lietā:

XXXX,

pret

*Commissaire général aux
réfugiés et aux apatrides.*

I. *Prasības priekšmets*

Ar prasības pieteikumu, kas iesniegts 2019. gada 21. maijā, XXXX lūdza atcelt *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome] [...] 2019. gada 8. maija spriedumu [...].

II. *Tiesvedība Conseil d'État*

[..]

[..] **[oriģ. 2. lpp.]** [...]

[..]

III. *Lietas izskatīšanai noderīgi fakti*

Prasītājs, kurš deklarēja, ka ir Sīrijas pilsonis, Austrijā 2015. gada 1. decembrī ieguva bēgļa statusu.

2016. gada sākumā viņš esot pametis Austriju, lai pievienotos savām meitām, no kurām viena bija nepilngadīga un kuras Beļģijā 2016. gada 14. decembrī bija saņēmušas alternatīvās aizsardzības statusu.

2018. gada 14. jūnijā viņš iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu Beļģijā.

2019. gada 11. februārī *Commissaire général des réfugiés et apatrides* [Ģenerālkomisārs bēgļu un bezvalstnieku jautājumos] viņa pieteikumu atzina par nepieņemamu, pamatojoties uz *loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, l'établissement, le séjour et l'éloignement des étrangers* (1980. gada 15. decembra likums par ārvalstnieku ieceļošanu, apmešanos uz dzīvi, uzturēšanos un izraidīšanu) 57/6. panta 3. punkta pirmās daļas 3. apakšpunktu. **[oriģ. 3. lpp.]**

2019. gada 8. maijā *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome] (Beļģija) noraidīja prasītāja celto prasību par šo lēmumu par nepieņemamību. Šis ir lēmums, par kuru tika iesniegta kasācijas sūdzība.

IV. *Piemērojamās Beļģijas tiesības*

1980. gada 15. decembra Likuma par ārvalstnieku ieceļošanu, apmešanos uz dzīvi, uzturēšanos un izraidīšanu [...] 57/6. panta 3. punktā ir noteikts [...]:

[..]

[..] **[oriģ. 4. lpp.]**

[..]

[..] [orig. 5. lpp.]

57/6. panta 3. punkts. Ģenerālkomisārs bēgļu un bezvalstnieku jautājumos var atzīt par nepieņemamu starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ja:

[..]

3) pieteikuma iesniedzējam jau ir starptautiskā aizsardzība citā Eiropas Savienības dalībvalstī;

[..]

V. *Vienīgais pamats*

VI. *Lietas dalībnieku apgalvojumi*

Prasītājs izvirza vienu pamatu par to, ka ir pārkāpts Ženēvas 1951. gada 28. jūlija Konvencijas par bēgļa statusu 1. pants, lasot [orig. 6. lpp.] to kopā ar UNHCR [Apvienoto Nāciju Augstā komisāra bēgļu jautājumos] Rokasgrāmatas par procedūrām un kritērijiem [bēgļa statusa noteikšanai saskaņā ar 1951. gada konvenciju un 1967. gada Protokolu par bēgļa statusu] 181.–188. pantu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 18. un 24. pantu, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu 2., 20., 23. un 31. pantu un 18. apsvērumu, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai 25. panta 6. punktu un 33. apsvērumu, Konstitūcijas 149. pantu, 1980. gada 15. decembra likuma par ārvalstnieku ieceļošanu, apmešanos uz dzīvi, uzturēšanos un izraidīšanu 39/2., 39/65., 48/3., 48/4. un 57/6. panta 3. punktu, ģimenes vienotības un bērna interešu ievērošanas principiem, kā arī principiem par tiesību uz aizstāvību un uz sacīkstes principu balstītu procesu ievērošanu.

Viņš apgalvo, ka iepriekš minētās Direktīvas 2013/32 33. panta 2. punktā un iepriekš minētā 1980. gada 15. decembra likuma 57/6. panta 3. punktā ir paredzēta iespēja, nevis pienākums un ka tie ir jāinterpretē un jāpiemēro, ievērojot pamattiesības. Viņš norāda, ka pārsūdzētajā spriedumā “nav teikts, ka, piemērojot likuma 57/6. panta 3. punktu, nevar ņemt vērā un/vai nav jāņem vērā ģimenes vienotības aizsardzības princips; tomēr tas ierobežo šī principa piemērošanu attiecībā uz personu, kurai nav aizsardzības”, bet ka “nav saprotams pamatojums, kādēļ nav jāņem vērā bērna intereses”, jo, “lai gan ģimenes vienotības princips var tikt ņemts vērā, piemērojot Likuma par ārvalstniekiem 57/[6]. panta 3. punktu, nekas neizslēdz to, ka tas pats attiecas uz bērna interesēm, jo garantētās tiesības ir

viena un tā paša rakstura tiesības un ir savstarpēji cieši saistītas”. Tajā viņš saskata pretrunu starp pamatojumiem.

Attiecībā uz pamatojumu, saskaņā ar kuru “ieinteresētajām personām nav sveša savas situācijas asimetrija”, viņš paskaidro, pirmkārt, ka “šajā spriedumā nav izklāstīts, kādā veidā tas izslēdz ģimenes vienotības principa ievērošanu”, un, otrkārt, ka šo jautājumu nav izvirzījusi nedz pretējā puse, nedz tas ir minēts viņam paziņotajā rīkojumā un ka tādējādi ir pārkāptas viņa tiesības uz aizstāvību, jo viņam nebija iespējas izteikties.

Attiecībā uz bērna interesēm viņš atsaucas uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 24. pantu, Direktīvas 2011/95 20. panta 5. punktu, Direktīvas 2013/32 25. panta 6. punktu un Konvencijas par bērna tiesībām 3., 9. un 10. pantu, [oriģ. 7. lpp.] un pārmet, ka spriedumā ir nospriests, ka “principā pieteikuma iesniedzēja bērna prioritārās intereses nav jāņem vērā, pamatojoties tikai uz to, ka tās neatbrīvo vecāku no to nosacījumu izpildes, kas reglamentē starptautiskās aizsardzības piešķiršanas procedūru”, neņemot “vērā īpašos elementus, uz kuriem atsaucas prasītājs savā apelācijā”.

Turpinājumā viņš apgalvo, ka ģimenes vienotības princips “prasa piešķirt aizsardzību personai, kura jau ir aizsargāta valstī, kas nav tā valsts, kurā viņa nepilngadīgais bērns to ir ieguvis, tādējādi tieši ļaujot ievērot ģimenes vienotību”. Viņš atsaucas uz Hartas 18. pantu, *UNHCR* Rokasgrāmatu par procedūrām un kritērijiem, interpretējot Ženēvas konvencijas par bēgļiem 1. pantu un Direktīvas 2011/95 23. pantu, un norāda, ka “pretēji spriedumā nospriestajam, pieteikuma iesniedzēja aizsardzības atzīšana ir jāatzīst, ievērojot bērna un ģimenes vienotības intereses, lai tas varētu izmantot Direktīvas 24.–35. pantā paredzētās priekšrocības”. Viņš apgalvo, ka “aizsardzība piešķiršana pieteikuma iesniedzējam nav pilnībā atrauta no starptautiskās aizsardzības loģikas, jo pieteikuma iesniedzējs ir atzīts par bēgļi citā dalībvalstī; tā kā viņam nav tiesību uzturēties Beļģijā, kur viņš dzīvo kopā ar savu nepilngadīgo par bēgļi atzīto meitu, kura ir viņa aizbildnībā, aizsardzības piešķiršana viņam šajā valstī ir saistīta ar aizsardzības loģiku, saskaņā ar kuru attiecīgs statuss tika atzīts viņa meitai.”

Pretējā puse atbild, ka *UNHCR* Rokasgrāmatā par procedūrām un kritērijiem ir nostiprināts ģimenes vienotības princips, ka šis princips nozīmē – ja ģimenes “galva” atbilst definīcijā noteiktajiem kritērijiem, viņa apgādībā esošajiem ģimenes locekļiem parasti tiek piešķirts bēgļa statuss, tas nozīmē, ka ģimenes locekļi iegūst statusu nevis tāpēc, ka viņi paši atbilst Ženēvas konvencijā paredzētajiem nosacījumiem, bet gan tāpēc, ka ģimenes “galvai” ir piešķirts bēgļa statuss, ka tieši tādējādi ģimenes vienotības princips nostiprina tā dēvēto “atvasināto” statusu, ka tiesas pamatojums, saskaņā ar kuru šis princips “ir balstīts uz fundamentālu aizsardzības loģiku un tā mērķis ir attiecināt ģimenes locekļa iegūto starptautisko aizsardzību arī uz citiem viņa ģimenes locekļiem, kuriem tās nav. Tādējādi šis princips nav piemērojams, ja, tāpat kā šajā gadījumā, visiem attiecīgajiem dalībniekiem jau ir starptautiskā aizsardzība, kas ir piešķirta dažādās valstīs”; tas ir absolūti pareizi un konsekventi, ka ģimenes vienotības aizsardzības

princips nav nostiprināts 1980. gada 15. decembra likumā, un, lai arī Direktīvā 2011/95 ir nostiprināts ģimenes vienotības princips, tā tomēr necenšas nodrošināt atvasinātā statusa piešķiršanu **[oriģ. 8. lpp.]**, bet ļaut starptautiskās aizsardzības saņēmēja ģimenes locekļiem izmantot 24.–35. pantā minētās priekšrocības saskaņā ar valstu procedūrām; turklāt 23. pants attiecas uz starptautiskās aizsardzības saņēmēja ģimenes locekļiem, kuri neatbilst šīs aizsardzības iegūšanai nepieciešamajiem nosacījumiem; tādējādi 23. pants šajā gadījumā arī nav piemērojams un šo pamatojumu apstiprina Eiropas Savienības Tiesa, kas savā 2018. gada 4. oktobra spriedumā [*Ahmedbekova*, C-652/16, EU:C:2018:801, 68. punkts], norādīja, ka “Direktīvā 2011/95 nav paredzēta šāda bēgļa statusa vai alternatīvās aizsardzības statusa paplašināšana, to attiecinot uz personas, kurai tas ir piešķirts, ģimenes locekļiem. Faktiski no šīs direktīvas 23. panta izriet, ka tā vienīgi uzliek dalībvalstīm pienākumu pielāgot savus valsts tiesību aktus tā, ka šāda statusa saņēmēja ģimenes locekļi minētās direktīvas 2. panta j) punkta izpratnē var, ja viņi paši atsevišķi neatbilst nosacījumiem tāda paša statusa piešķiršanai, pieprasīt noteiktas priekšrocības, kuras tostarp ietver uzturēšanās atļaujas izsniegšanu, piekļuvi nodarbinātībai vai izglītībai un kuru mērķis ir saglabāt ģimenes vienotību”, ka tiklīdz nav izpildīti ģimenes vienotības principam raksturīgie nosacījumi, bērna interešu princips vien nevar pamatot tā piemērošanu, ka, tā kā likumdevējs ir paredzējis īpašus noteikumus, kas nosaka starptautiskās aizsardzības piešķiršanu, šos nosacījumus nevar nepiemērot tikai tādēļ vien, lai nodrošinātu bērna interešu principa ievērošanu, ka attiecībā uz pretrunu argumentos, kas minēti kasācijas sūdzībā, jāatzīmē, ka tā nekādā veidā neizriet no pārsūdzētā sprieduma noteikumiem, ka tiesa ļoti skaidri pamato iemeslus, kāpēc ģimenes vienotības princips nav piemērojams un kāpēc bērna intereses neļauj šo principu piemērot, ka, lai arī tā neizslēdz principu kā tādu, kad tiek piemērots 57. panta 3. punkts, tā ļoti skaidri izskaidro, kāpēc šajā gadījumā principu nevar piemērot, proti, ka pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļiem jau ir starptautiskās aizsardzības statuss, ka tiesa nekādā ziņā neseicina, ka nav piemērots ģimenes vienotības princips, jo “ieinteresētajām personām nav sveša savas situācijas asimetrija”, ka tas, ka pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļiem jau ir starptautiskā aizsardzība, liek tai lemt, kā tā to ir darījusi, ka tas nav izšķirošs faktors, kura dēļ būtu bijis jāatsāk tiesvedības mutvārdu daļu, un ka iesniedzējs nepierāda, ka nav tikušas ievērotas tiesības uz aizstāvību.

Prasītājs savā replikas rakstā piebilst, ka UNHCR savās 2009. gada maija Vadlīnijās par patvēruma pieteikumiem saistībā ar sieviešu dzimumorgānu sakropļošanu uzsver, ka **[oriģ. 9. lpp.]** “tāpat kā bērns var atvasināti saņemt viņa vecākiem piešķirtu bēgļa statusu, vecāki *mutatis mutandis* var atvasināti saņemt bēgļa statusu, kas piešķirts viņu bērnam”, un norāda, ka apstākļi, ka viņš ir atzīts par bēgli citā dalībvalstī, “neizslēdz šo principu, jo šī atzīšana neļauj viņam dzīvot kopā ar savu bērnu tajā valstī, kur pēdējais minētais ir ieguvis aizsardzību”. Viņš norāda, ka “Tiesa ir nospriedusi, ka atvasināta bēgļa statusa, kas izriet no valsts tiesību aktiem, automātiska piemērošana nav pretrunā direktīvas un Ženēvas konvencijas garam, bet, gluži pretēji, ar šādu praksi tiek sasniegts Direktīvas 2011/95 23. pantā nostiprinātais mērķis, proti, ģimenes vienotības saglabāšana”, un no tā secina, ka, gluži pretēji, “šajā gadījumā bērna, kurš ir atzīts

par bēgli, tēva automātiska izslēgšana no šī statusa principa pēc tikai tāpēc, ka minētais tēvs ir ieguvis aizsardzību citā dalībvalstī, ir pretrunā ar direktīvas 23. pantu sasniedzamajam mērķim”.

Atsaucoties uz Tiesas 2012. gada 6. decembra spriedumu [O u.c. (C-356/11 un C-357/11, EU:C:2012:776, 81. punkts)], kurā “kompetentajām valsts iestādēm, Direktīvas 2003/86 un pieteikumu par ģimenes atkalapvienošanas izskatīšanā ir jāveic visu iesaistīto interešu līdzsvarota un saprātīga novērtēšana, īpaši ņemot vērā bērnu intereses”, viņš apgalvo, ka “tādai pašai argumentācijai ir jāprevalē, izvērtējot pieteikumu par starptautisko aizsardzību” un ka šajā gadījumā “trūkst šādas līdzsvarotas un saprātīgas novērtēšanas”.

V.2. Vērtējums

Prasītājs Austrijā ieguva starptautisko aizsardzību. Viens no viņa nepilngadīgajiem bērniem saņem starptautisko aizsardzību Beļģijā. Prasītājs arī vēlas saņemt starptautisko aizsardzību Beļģijā un dzīvot kopā ar savu nepilngadīgo bērnu.

Prasītājs būtībā apgalvo, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai 33. panta 2. punkts sniedz dalībvalstīm iespēju, bet neuzliek tām pienākumu atzīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu par nepieņemamu, ja, kā tas ir šajā lietā, cita dalībvalsts ir piešķirusi starptautisko aizsardzību. Prasītājs uzskata, ka dalībvalstīm, īstenojot Direktīvu 2013/32/ES un it īpaši tās 33. panta 2. punktu, ir jānodrošina, ka tiek ievērots ģimenes vienotības princips un bērna intereses, un viņš uzskata, ka to ievērošana šīs lietas apstākļos nepieļauj, **[orig. 10. lpp.]** ka Beļģijas valsts varētu izmantot savas tiesības atzīt viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu par nepieņemamu.

Prasītājs lūdz uzdot Eiropas Savienības Tiesai prejudiciālus jautājumus, lai būtībā noskaidrotu, vai šīs lietas apstākļos vairākas Eiropas Savienības tiesību normas, kuras viņš nosauc, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās nepieļauj, ka Beļģijas valsts izmanto iespēju atzīt viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu par nepieņemamu.

Ja *Conseil d'État* lemj pēdējā instancē un ja izvirzītais jautājums ir nozīmīgs lietas iznākumam, jautājums, ko lūdzis prasītājs, ir jāiesniedz Eiropas Savienības Tiesai.

AR ŠĀDU PAMATOJUMU

CONSEIL D'ÉTAT NOLEMJ:

[..]

Atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. panta trešajai daļai Eiropas Savienības Tiesai tiek uzdots šāds prejudiciālais jautājums:

“Vai Eiropas Savienības tiesības, it īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 18. un 24. pants, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu 2., 20., 23. un 31. pants un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai 25. panta 6. punkts nepieļauj, ka, īstenojot Direktīvas 2013/32/ES 33. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētās pilnvaras, dalībvalsts noraida starptautiskas aizsardzības pieteikumu kā nepieņemamu tādēļ, ka cita dalībvalsts jau ir piešķirusi aizsardzību, ja pieteikuma iesniedzējs ir tēvs nepavadītam nepilngadīgam bērnam, kuram ir piešķirta aizsardzība pirmajā dalībvalstī, viņš ir vienīgais pamatģimenes vecāks, kas atrodas bērnam līdzās, viņš dzīvo kopā ar bērnu un minētā dalībvalsts viņam ir piešķirusi aizgādības tiesības pār bērnu? Vai ģimenes vienotības un bērna interešu ievērošanas principi, tieši pretēji, neprasa, lai šim vecākam tiktu piešķirta aizsardzība valstī, kurā viņa bērns ir ieguvis aizsardzību?” [oriģ. 11. lpp.]

[..]

[..] [paraksti]